

Михайло ДАНЧУК
кандидат психологічних наук,
голова правління громадської організації
“Інститут свободи слова”

УДК 316.28; 316.472.4; 004.735

Українська блогосфера: суспільно-політичний аспект

Українська блогосфера лише зароджується, однак вже є ряд блогів, які активно впливають на формування громадської думки. Це, перш за все, блоги відомих політиків, громадських діячів і журналістів. Сьогодні простежуються дисфункції соціально-політичного сегмента української блогосфери. Оскільки блогінг переважно застосовується для дублювання мейнстріму ЗМІ та комерційної реклами, то українській блогосфері потрібна тематична структуризація та інтерактивність.

Ключові слова: інтернет, блоги, соціальні мережі.

Можна впевнено стверджувати, що 2011 р. став роком блогосфери. Арабська весна, вуличні протести в охопленій кризою Європі, абсолютно мирна інтернет-революція в Ісландії, що призвела до відставки уряду у повному складі, нарешті, початок тектонічних суспільних зсувів у Росії яскраво засвідчили виняткову роль соціальних мереж у формуванні майбутнього громадянського суспільства.

Не залишається осторонь цих процесів й Україна, де вже нараховується близько 10 млн. користувачів, які практично щоденно відвідують інтернет. Після певного спаду 2009-2010 рр. українська блогосфера почала активно розвиватись. Помічаємо, що одним із основних імпульсів цього явища стали нездорові процеси, пов'язані зі станом дотримання демократичних прав і свобод людини в Україні.

Мета статті – аналіз соціально-політичного аспекту української блогосфери на сучасному етапі.

І. Артамонова у своєму дослідженні акцентувала увагу на тому, що блоги є новим явищем, яке характеризує певний етап розвитку суспільства, пов'язаний із потребою самовираження. Вона подала визначення блогів, їхню типологію, класифікацію за різними параметрами та проаналізувала стан сучасної української блогосфери [1]. Зважа-

ючи на те, що блогосфера як сегмент інтернету є надзвичайно динамічним середовищем, аналіз повинен мати постійний та системний характер. Це дозволить не лише отримувати численні характеристики блогосфери, а й зробити необхідні прогнози та виявити важливі чинники і закономірності її розвитку, впливу на формування суспільно-політичної думки.

Відповідно до опублікованого наприкінці травня 2011 р. дослідження медіаагентства Universal McCann, за популярністю віртуальних спільнот серед інтернет-користувачів Україна займала п'яте місце в світі, поступаючись лише Філіппінам, Чилі, Еквадору та ПАР. Понад 80 % активних вітчизняних користувачів інтернету регулярно перебувають у соціальних мережах. Доречно зазначити, що у країнах ЄС рівень залучення користувачів у соцмережі значно нижчий (35-55 %). За оцінками фахівців, у майбутньому ступінь занурення українців у соцмережі буде збільшуватися [2].

Варто вказати, що більшість українців використовують соціальні мережі, щоби спостерігати за життям своїх друзів. Четверта частина встановлює за їх допомогою ділові зв'язки, майже кожен восьмий – любовні. Про це свідчать результати опитування, проведеного Міжнародним кадровим порталом hh.ua. Так, 86,4 % респондентів відповіли, що в соціальних мережах вони спостерігають за життям своїх приятелів, 24,5 % – заводять ділові контакти, а 23,11 % – шукають однодумців; 16,5 % опитаних зізналися, що використовують соціальні медіа для самореклами, а 12,3 % – фліртують у мережі і заводять любовні стосунки, 6,3 % українців відповіли, що користуються соціальними мережами тому, що це модно.

Слід вказати, що на першому місці за популярністю серед українських користувачів знаходиться соціальна мережа Vkontakte.ru (85,5 %); на другій позиції – Facebook.com (63,8 %); на третій – Odnoklassniki.ru (52,9 %); далі – Livejournal.com (16,9 %), LinkedIn.com (16,5 %), Twitter.com (16,3%). При цьому 75,5% заходять на свої сторінки з дому, 15,5% – з робочого місця.

Як бачимо, в дослідженнях InMind та hh.ua оцінки Facebook відрізняються, Міжнародний кадровий портал віддав Facebook друге місце за популярністю серед українських користувачів.

За результатами дослідження “Яндекс Україна”, восени 2011 р. в українському сегменті інтернету нараховувалось понад 1,1 млн. блогів, що на 400 тис. більше, ніж у попередньому році. Одночасно кількість активних блогів (не менше п'яти записів і хоча б одне оновлення за останні три місяці) в Уанеті зменшилась, порівняно з минулим роком, на 20 тис. і становить майже 100 тис. Крім того, українські користувачі ведуть близько 23 тис. спільнот.

Найбільш активними в блогосфері є мешканці Києва, Одеси та Харкова. У 2010 р. найактивнішими були кияни, донеччани та кримчани. Результати дослідження вказують на те, що в Уанеті існує близько 80 тис. україномовних блогів.

У будні українські блогери здійснюють близько 370 тис. дописів, пік їх активності припадає на 17 год., а також на проміжки 10-12 год., 19-20 год. Найменше дописів з'являється з 4-ї до 6-ї год. ранку.

За даними того ж дослідження, в Україні у 2011 р. було нараховано 160 тис. акаунтів в Twitter, що удвічі більше, ніж у 2010 р. При цьому 72 тис. користувачів (45 %) хоча б інколи розміщують повідомлення українською мовою [3].

Російськомовний сегмент української блогосфери, Twitter і мережевих ЗМІ проаналізували фахівці з Гарварда. У додатку “Основні кластери на мапі дискусійного ядра” дослідження “Публічний дискурс в російській блогосфері: аналіз політики і мобі-

лізації в Рунеті” дослідники виділили 322 блоги. Вони зазначили, що 84 % блогерів із цієї групи знаходяться в Україні, і більшість зовнішніх посилань, що використовувались, – це українські новини, інформація і розважальні веб-сайти, такі як: pravda.com.ua, unian.net, korrespondent.net, “Телекритика”.ua та obkom.net.ua. Гарвардські науковці проілюстрували деякі кодери-експерти блогів цієї групи. На їхній погляд, типовий український блог – це щоденник системного адміністратора, який мешкає в Україні і пише про повсякденне життя. Він часто скаржиться на стан доріг і божевільних водіїв, пише про ремонт квартири та про численні чвари з дружиною.

Далі американські експерти намагаються проаналізувати три, на їх погляд, рейтингових блоги. Перший, імовірно, належить “активісту антифашистського руху з України”, вважають гарвардські дослідники. Половину блогу присвячено політичним діям і акціям протесту переважно в Україні, другу – в основному художнім фотографіям, імовірно, зробленим самим блогером. Велика частина блогу написана українською мовою, відзначають експерти. Таким чином, це частково політичний, частково персональний блог, присвячений фотографії.

Американські дослідники виділяють блог “інтелігентної жінки, яка живе в Києві та багато пише про повсякденне життя, розповідає про багато аспектів життя в Україні”.

Експерти звернули увагу на блог, що належить “українському політику, члену українського парламенту, який підтримує російське крило української політики і чинного президента Януковича”. У блозі обговорюється політична ситуація в Україні, проводиться аналіз результатів виборів, обговорюються плітки про сексуальне життя Ющенка, критикуються українські націоналісти. Блогер пише про політику в українській блогосфері та подає список українських блогерів, які беруть участь у політиці. Гарвардські фахівці роблять висновок, що це блог активного політика [4].

Експерт із політичних комунікацій у соціальних мережах, координатор міжнародної експертної групи IA REX Сергій Сибіряков визнав, що вказаний у дослідженнях блог “політика-парламентарія” (shorec) належить йому. Він також вказав, що “інтелігентна жінка” – це київський публіцист Мирослава Бердник (variag-2007), “активіст антифашистського руху” – Олена Білозерська [5].

На наш погляд, українська блогосфера поки ще перебуває на етапі свого зародження, але вже сьогодні можна виділити ряд блогів, які активно впливають на формування суспільної думки. Це насамперед блоги відомих політиків, громадських діячів та журналістів, зокрема Юлії Тимошенко, Олександра Турчинова, Наталії Королевської, Олександри Кужель, Олександра Данилюка, Дмитра Корчинського, Анатолія Гриценка, Олеси Донія, Андрія Парубія, Віталія Портнікова, Вахтанга Кіпіані, Олександра Чаленка, Сергія Лещенка, Мустафи Найми та інших. Продовжує зростати відвідуваність блогів незалежних від ЗМІ авторів, зокрема тієї ж Олени Білозерської (bilozerska), релігієзнавця Миколи Малухи (jesfor), kotyhoroshko, художниці Ганни Сінькової (lisichka-ua) та багатьох інших. За останній рік з’явилося чимало нових блогів галузевих експертів – юристів, IT-фахівців, медиків, бухгалтерів, банкірів, психологів, психоаналітиків. Їх кількість постійно зростатиме, адже блог – це не лише резюме, а й доступний та ефективний засіб комунікації з цільовою аудиторією.

Відзначимо, що українській блогосфері бракує тематичної структуризації та інтерактивності, переважно блогінг застосовується для дублювання мейнстріму зі ЗМІ та комерційної реклами. Саме тому блоги губляться, перетворюються на малобюджетні ерзац-сайти, не мають постійної аудиторії. Таким чином ми можемо говорити про дисфункцію соціально-політичного сегмента української блогосфери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артамонова І. М. Інтернет-журналістика в Україні: еволюція, соціоінформаційний контекст, системні характеристики: автореф. дис... д-ра наук із соц. комунікацій / І. М. Артамонова. – К. : Ін-т журналістики, 2009. – 31 с.
2. Украина на 5 месте по активности использования социальных сетей. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://itc.ua/tag/universal-mccann>. – Заголовок з екрану.
3. Звіт про українську блогосферу (станом на осінь 2011 року). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://clubs.ya.ru/yandex-ua/replies.xml?item_no=1651. – Заголовок з екрану.
4. Публичный дискурс в российской блогосфере : анализ политики и мобилизации в Рунете / [Брюс Этлинг, Карина Алексанян, Джон Келли, Роберт Фарис, Джон Палфри, Урс Гассер] // Исследования Центра Беркмана – 2010-11, 19 октября 2010 года.
5. Гарвардський проект ІА REX : Константин Шуруп о ситуации в украинской блогосфере. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.iarex.ru/interviews/22309.html>. – Заголовок з екрану.

Михаил Данчук

Украинская блогосфера: общественно-политический аспект

Украинская блогосфера зарождается, однако уже есть ряд блогов, которые активно влияют на формирование общественного мнения. Это прежде всего блоги известных политиков, общественных деятелей и журналистов. Сегодня фиксируется дисфункция социально-политического сегмента украинской блогосферы.

Украинской блогосфере нужна тематическая структуризация и интерактивность, преимущественно блогинг применяется для дублирования мейнстрима СМИ и коммерческой рекламы.

Ключевые слова: интернет, блоги, социальные сети.

M. Danchuk

Ukrainian blogosphere: the socio-political aspect

Ukrainian blogosphere is emerging, but there are a number of blogs that actively influence the formation of public opinion. This is especially blogs of known politicians, public figures and journalists.

Ukrainian blogosphere need a thematic structuring and interactivity, blogging mainly used for media duplication mainstreams and commercial advertising. There is a dysfunction of the socio-political segment of the Ukrainian blogosphere.

Key words: Internet, blogs, social networks.